

December 2016

Byggeriets Arbejdsmiljøbus – Arbejdsplan

2017

Indledning

Byggeriets Arbejdsmiljøbus blev etableret i 2008 med det formål at formidle god arbejdsmiljøpraksis og viden om udvikling af godt arbejdsmiljø og forebyggelse af arbejdsmiljøproblemer til byggepladser og til byggevirksohederne og deres ansatte.

Denne arbejdsplan handler om målene for Byggeriets Arbejdsmiljøbus virksomhed i 2017.

Mål- og rammeplanen 2015-2020 er, sammen med Behovsanalysen og de eksisterende aktiviteter i Arbejdsplan 2016, grundlaget for denne Arbejdsplan 2017.

I dag er Byggeriets Arbejdsmiljøbus solidt funderet, og har et udbredt kendskab i branchen, ligesom Byggeriets Arbejdsmiljøbus 8 konsulenter har etableret og udbygget sit store netværk og kontakter i regionerne. Derudover har Byggeriets Arbejdsmiljøbus centralt et godt og solidt netværk til organisationerne, Arbejdstilsynet, Arbejdsmedicinske klinikker, NFA og andre forskningsinstitutioner og til mange leverandører og producenter i branchen. I 2016 er den oprindelige konsulenttjeneste suppleret med to projekter:

- Videntjenesten for bygherrer og rådgivere (3 år) med en konsulent og
- Lærlingeprojektet (2 år) med to konsulenter.

Arbejdsplanen skal fungere som det praktiske styringsværktøj, der omsætter målsætning og kerneopgaven til praktiske og konkrete aktiviteter, som skaber de resultater som Byggeriets Arbejdsmiljøbus står for. Arbejdsplanen er opdelt i følgende afsnit: Besøgsaktiviteter, Indsatser, Udviklingsopgaver, Projekter og Rammer og organisation.

Målsætning:

Byggeriets Arbejdsmiljøbus har til formål at bidrage til:

- Forbedring af virksomhedernes systematiske, forebyggende arbejdsmiljøindsats, herunder udvikling af deres arbejdsmiljøorganisation og arbejdspladsvurdering samt valg af arbejdsmiljø-repræsentanter
- Påvirkning af lederes og medarbejderes arbejdsmiljøadfærd og holdninger til arbejdsmiljø
- Udbrede kendskab til konkrete forebyggelsesmuligheder i forbindelse med arbejdets udførelse
- Deltage i videndeling med henblik på forbedring af den samlede arbejdsmiljøindsats med Branchearbejdsmiljørådet for Bygge & Anlæg, de tilsluttede organisationer og andre relevante arbejdsmiljøaktører

Kerneopgaven:

Byggeriets Arbejdsmiljøbus kerneopgave er at bidrage til forbedring af virksomhedernes forebyggende arbejdsmiljøindsats og til løsning af konkrete arbejdsmiljø-spørgsmål gennem praksisnær, dialogbaseret formidling til medarbejdere, ledere, arbejdsgivere og rådgivere på byggepladser og i byggevirksoheder baseret på anbefalinger fra især Branchearbejdsmiljørådet for Bygge & Anlæg, myndighederne og andre relevante aktører.

Besøgsaktiviteter

Aktiviteten og kontakterne vil fortsætte som hidtil.

Det er et mål for 2017 at der gennemføres:

- 1000 besøg på byggepladser
- 500 besøg i virksomheder

Besøgene vil være på alle typer af byggepladser, men der er en særlig opmærksomhed på at komme i dialog med både ledere og medarbejdere i de små og mellemstore byggevirksoheder.

Det er fortsat sådan at ca. halvdelen af besøgene skal være opsøgende.

Indsatser

I 2017 fortsætter de indsatser, som retter sig mod de mere tunge udfordringer i branchen eller som knytter sig til de generelle fokusområder som enten organisationerne eller myndighederne har opmærksomhed på.

Anvendelse og udvikling af tekniske hjælpemidler

Indsatsen mod nedslidning og muskel og skeletbesvær har været gennemgående i alle de år Byggeriets Arbejdsmiljøbus har eksisteret.

En stor del af konsulenternes arbejde består i at udbrede kendskabet til godt teknisk grej og udstyr, som enten fjerner eller mindsker belastningerne på muskler og skelet. Den ene del af arbejdet består i at formidle ud til mestre og ansatte at grejet eksisterer, og den anden del består i at deltage i udviklingsarbejdet omkring nye tekniske hjælpemidler.

Byggepladsstøv:

Indsatsen er rettet mod bygherre og rådgiver; byggeleder og koordinator; mestre (fx planlægning og valg af metoder og tekniske hjælpemidler) og bygningsarbejdere (fx anvendelse af tekniske hjælpemidler, udsugning, åndedrætsværn mv.). Indsatsen inkluderer også kontakt til og dialog med producenter, leverandører og udlejere af maskiner og udstyr (fx forbedret udsug, mindre frembringelse af støv, smartere løsninger)

Parternes fælles indsats mod alvorlige arbejdsulykker:

Handleplanen "Knæk kurven for alvorlige arbejdsulykker" er afsluttet, men parterne i branchen, og dermed også Byggeriets Arbejdsmiljøbus, vil fortsat have en særlig opmærksomhed mod forebyggelse af ulykker inden for eksempelvis bygherrer og rådgiveres roller, orden og rydelighed, nedstyrtningsfare, skærende værktøj og sikkerhedskultur for danske og udenlandske bygningsarbejdere.

Fortidens syndere – asbest, PCB og bly

Vejledningen og formidling af regler og god praksis om arbejde med asbest, PCB og bly har et stort omfang. Det er typisk på renoveringsopgaver at vi modtager henvendelser om håndtering, sikkerhedsforanstaltninger og uddannelseskraft. I dette arbejde er der også opmærksomhed på andre eksponeringer for sundhedsskadelige stoffer og materialer.

Temperatur og belysning:

Især i vinterperioderne vil konsulenterne have en særlig opmærksomhed rettet mod inddækning, belysning og opvarmning af råhuse, og der vil blive sat yderligere fokus på indsatsen i forhold til bygherrens pligter i forhold til vinterforanstaltningerne, især råhus-inddækning, ligesom der også er fokus på forskellige muligheder for totalinddækning.

Unge og nyansatte:

Byggeriets Arbejdsmiljøbus vil også i 2017 prioritere arbejdet højt i forhold til:

- Unge og nyansatte: Udlevere og omtale pjece, opmærksomhed på instruktion og tilsyn, ikke tage chancer og bruge erfarne svende som gode forbilleder
  - Erhvervsskolerne: Kontakt med faglærere og dialog med elever gennem gæstebesøg på skolerne
- Begge dele sker i samarbejde med lærlingeprojektets konsulenter

Derudover suppleres med nye indsatser:

Kranarbejde, anhugning og elementmontage

Byggeriets Arbejdsmiljøbus sætter et særligt fokus på dette i 2017, ikke mindst på projekteringsdelen (elementbestilling, opsætnings- og tidsplaner, kvalitetskontrol hos producenter, anhugning og grej, kranplan).

Tagarbejde på store tagflader (stalde, fabrikker, staklader og haller)

Der sker hvert år et par dødsulykker på grund af gennemstyrtning, så der er god grund til at have fokus på området, ikke mindst fordi der de seneste år er udviklet en del nye teknisk grej og udstyr som kan forebygge disse ulykker.

APV i små virksomheder

En del virksomheder har ikke pligt til at have en arbejdsmiljøorganisation, og ofte oplever Byggeriets Arbejdsmiljøbus at arbejdet med APV ikke rigtig bliver udført. Vi har i 2016 arbejdet med at finde nogle simple APV-metoder, som vi vil systematisere og forfine og derefter tage med ud til disse virksomheder, med det

formål, at der dels bliver arbejdet med APV-en og at man selv bliver i stand til at håndtere dette arbejdet i virksomheden fremover.

Der vil derudover være opsamling på:

- stilladsindsatsen
- småhusindsatsen

Udviklingsopgaver

I forlængelse af mål- og rammeplanen for 2015-2020 fortsætter de udviklingsopgaver som blev i gangsat i 2015:

Det drejer sig om følgende:

Servicering af udenlandske virksomheder og udlændinge, der ikke behersker dansk sprog

Der er en særlig udfordring med at komme i dialog med mange udenlandske virksomheder og deres medarbejdere, men i lyset af, at de udgør en stadig større andel af virksomheder og ansatte på byggepladserne er det vigtigt at Byggeriets Arbejdsmiljøbus kommer i kontakt med dem.

Fremgangsmåden er:

- Finde en leder/ansat som kan tale engelsk eller dansk
- Starte dialog om helt almindelige arbejdsmiljøforhold (arbejdsmiljøorganisation, sikkerhedsmøder, farer i arbejdet). Dialogen kan have form af billedeksempler, video eller rundring på pladsen.
- Sikre en drøftelse af instruktion, oplæring og tilsyn
- Formidle gode råd, og henvise til fx BARs faktablad og tjekliste, samt forskelligt fremmedsproget materiale som efterhånden findes.

Psykisk arbejdsmiljø

Psykisk arbejdsmiljø er stadigvæk et emne, som holdes i armslængdeafstand mange steder i byggebranchen, men der er også eksempler på, at nogle firmaer tager fat i emnet på forskellige måder: sikre god kommunikation, særlig opmærksomhed på planlægning som nøglen til gode byggerier og godt arbejdsmiljø.

Der arbejdes stadig internt i Byggeriets Arbejdsmiljøbus på:

- Begrebsafklaring
- Indsamle eksempler på arbejde med psykisk arbejdsmiljø
- Dialog med Arbejdstilsynet om tilsynspraksis
- Særligt fokus på særlige medarbejdergrupperes psykiske arbejdsmiljø

Store byggerier

Indsamling af erfaringer fra de nye, store stats- og regionsbyggerier og anlægsopgaver:

- Inspiration til nye måder at starte byggepladser op, udøve arbejdsmiljøkoordinering, gennemføre samlende aktiviteter for forskellige faggrupper, koordinering mellem bygherre, rådgiver og udførende, pladsindretning og faciliteter, og mulighed for at formidle kontakt til forskningsverdenen

Opsamling af erfaringer og udvikling af koncepter til at fremme den forebyggende egenindsats

Der opleves en stigende efterspørgsel på og brug af elektroniske styrings- og dokumentationsprogrammer. Det er fx brugsanvisninger eller APV på iPads, men opsamlingen finder også helt almindelige skemaer eller beskrivelser. I 2017 fortsætter arbejdet med at opsamle og videreformidle smarte løsninger inden for dette emne.

Opgaven består også i, at skabe større opmærksomhed på vigtigheden af, at få arbejdsmiljøorganisationen til at fungere mere som en integreret del af byggestyringen på pladserne. Der skal skabes større interesse for arbejdet og vises resultater som bidrager til, at arbejdet med arbejdsmiljø bidrager til både færre skader og mere værdi for alle.

Opsamling af virksomhedserfaringer med registrering af nærvedulykker og implementering af anvendelsen af nærvedulykker i den forebyggende indsats

Opgaven består i at opsamle erfaringer med at registrere, analysere og bruge nærvedulykker eller hændelser i det forebyggende arbejde.

Projekter

Videntjeneste for bygherrer og rådgivere

Projektet fortsætter arbejdet med at udvikle formidlingsindsatsen til målgruppen omkring godt arbejdsmiljø, herunder øge fokus på ansvar og pligter samt værdiskabende elementer bag godt arbejdsmiljø.

Projektet skal supplere de aktiviteter i Byggeriets Arbejdsmiljøbus, som i dag især retter sig mod de udførende, og fremover tilbyde vejledning og god praksis til bygherrer og rådgivere i bygge- og anlægsprojekter.

Lærlingeprojektet

Lærlingeprojektet startede i Byggeriets Arbejdsmiljøbus den 1. april 2016. Projektet er etableret i et samarbejde med PensionDanmark og fortsætter sine opsøgende aktiviteter med at sætte arbejdsmiljø og sikkerhed på dagsorden i de forskellige fag på erhvervsskolerne.

Samtidig skal projektet også udvide opsøgende aktiviteter overfor virksomhederne, og i den forbindelse gøre opmærksom på sundhedsordningen i PensionDanmark.

Samarbejde med PensionDanmark

Som nævnt ovenfor er PensionDanmark medfinansierende på Lærlingeprojektet og i den forbindelse er der indgået en samarbejdsaftale mellem PensionDanmark og Byggeriets Arbejdsmiljøbus om, at dels drive Lærlingeprojektet og ikke mindst, at konsulenterne i Byggeriets Arbejdsmiljøbus på virksomheds- og byggepladsbesøg også bringer sundhedsordningen til drøftelse og information, hvor det er relevant.

Forebyggelsesfundsprojekter om udvikling af tekniske hjælpemidler:

Byggeriets Arbejdsmiljøbus deltager i følgende udviklingsprojekt om udvikling af tekniske hjælpemidler:

- Opsætning af gipsplader og lignende.

Andre projekter:

Herudover bidrager Byggeriets Arbejdsmiljøbus med erfaring, formidling af kontakt til projekter, som organisationerne står bag, samt andre projekter, som fx arbejdsmiljørådgivere, byggevirksomheder, forskningsinstitutioner eller producenter og deres designere inviterer til samarbejde om.

I den forbindelse prioriteres især samarbejdet med:

- Arbejdsmedicinsk Klinik i Herning om SVEDAN-projektet om arbejdsulykker i byggeriet i Sverige hhv. i Danmark, samt projekt om "Sikre praktikpladser", som fokuserer på indholdet og kvaliteten af side-mandsoplæring (svend til lærling) på arbejdsmiljø
- NFA om projektet "Toolbox-møder", samt et nyt projekt "Tekniske målinger og arbejdsbelastninger", videreført i et PhD-projekt.
- Udviklingsprojekt om "Nudging i Byggeriet". Vi søger i samarbejde med NFA og nudgingfirmaet INudgeYou om midler til et udviklingsprojekt, hvor virkningen af nudging på fx rod og uorden og støv undersøges ved at gennemføre konkrete nudging-aktiviteter. Projektet er under opstart.

Rammer og organisation

Netværkssamarbejde:

Byggeriets Arbejdsmiljøbus netværksudbygning og -vedligeholdelse blandt bygge- og anlægsbranchens andre aktører vil blive fortsat både regionalt og centralt: BAR Bygge & Anlæg, organisationerne, designere, leverandører og producenter af tekniske hjælpemidler, arbejdsmiljømyndighederne, kommercielle ar-

bejdsmiljørådgivere, erhvervsskolerne og andre uddannelsesinstitutioner, interesseorganisationer, forsknings- og udviklingsinstitutioner.

I det eksisterende samarbejde med BAR Bygge & Anlæg og andre fælles initiativer fra de organisationer der er tilsluttet Byggeriets Arbejdsmiljøbus, er der aftaler om og praksis for at trække konsulenternes erfaringer ind i fx det vejledningsarbejde som produceres.

Erhvervsskolerne mv.:

Samarbejdet med erhvervsskolerne er en vigtig del af Byggeriets Arbejdsmiljøbus virksomhed fordi det er vigtigt at bidrage til at de unge, der kommer ud i branchen, har respekt og forståelse for arbejdsmiljøet. Dette er styrket gennem etableringen af Lærlingeprojektet.

Lærlingeprojektet deltager i DM Skills, hvor der er god mulighed for kontakt med både skolernes ledere og lærere, elever og virksomheder.

Bofællesskabet med Byggeriets Uddannelser giver et godt grundlag for at kunne vejlede om uddannelsesmuligheder og om certifikatuddannelser og det vil blive fortsat i 2017.

Formidling:

Byggeriets Arbejdsmiljøbus har ikke mandskab til at besøge alle branchens mange virksomheder, men det er vigtigt at alle de virksomheder og organisationer, der bidrager til ordningen, får et udbytte, også selv om de ikke selv er blevet besøgt eller har haft kontakt.

Så erfaringerne fra besøg og kontakter skal også finde vej ud gennem andre kanaler end den personlige kontakt. Her fortsætter:

- Samarbejdet med BAR Bygge & Anlæg om den bedst mulige formidling af erfaringer gennem Bygergo.dk, Byggeproces.dk og Styrpaastofferne.dk, deltagelse i BARs arrangementer og brug/udlevering af det vejlednings- og informationsmateriale som BAR løbende producerer
- Arbejdsmiljøavisen "Under hjelmene", som gennem korte artikler og faglige input leverer erfaringer og inspiration. Byggeriets Arbejdsmiljøbus deltager i redaktionen af arbejdsmiljøavisen og stiller mødefaciliteter til rådighed for redaktionen. Byggeriets Arbejdsmiljøbus bidrager også til distribueringen af avisen og deltager i drøftelser om avisens artikler med bygningsarbejdere mv. på byggepladserne.
- Eget nyhedsbrev, som dels formidler gode historier, der kan inspirere virksomhederne, og dels orienterer generelt om Byggeriets Arbejdsmiljøbus aktiviteter. Nyhedsbrevet skal sikre en én-strengt kommunikation fra Byggeriets Arbejdsmiljøbus til virksomheder, arbejdsmiljørepræsentanter, samarbejdspartnere og pressen. I løbet af 2017 forventes der udsendt ca. 5 nyhedsbreve
- Branchens egne magasiner og medlemsblade bruges også i relevante sammenhænge
- Deltagelse i konferencer og lignende med oplæg, udstillinger eller andet

Kompetence:

Konsulenterne er som udgangspunkt generalister, der alle kan hjælpe de fleste virksomheder med almindeligt forekommende arbejdsmiljøproblemer. I forhold til specielle delområder indenfor byggebranchen fungerer enkelte konsulenter som ankerpersoner: stenhuggerier, betonindustri, teknisk isolering, gulvlægning, nedbrydning, industrilakerere, materieludlejning, asfalt, vejarbejde og tagdækning.

I 2017 fortsættes med ca. 9 fælles 2-dages konsulentmøder. På disse møder bruges al tiden på vidensdeling mellem konsulenterne, ofte med eksterne bidrag, som der efterfølgende samles op på for at afklare, hvordan nye ideer og inspiration kan bruges i konsulenternes arbejde. På to af konsulentmøderne vil BAR Bygge & Anlægs sekretariat deltage med henblik på gensidig videndeling og samarbejdsudvikling samt feedback om branchevejledningernes anvendelighed og læsbarhed. Det ene af disse møder også har deltagelse af formandskabet.

Aftalen med arbejdsmiljørådgivningsvirksomheden Arbejdsmiljøhuset om support vedrørende kemiske arbejdsmiljøspørgsmål genforhandles og vil fortsætte i 2017.

Konsulenternes efteruddannelse i 2017 vil fortsat være orienteret mod:

- Kurser – workshop: fx kursus om bestemt tema eller projekt, P-koordineringskursus eller medlemsmøder i SAM
- Seminar, fx AM 2017
- Konference, fx organisationernes egne konferencer
- Messer, fx Dansk Byggeris messer, håndværksmesser i Danmark, men muligvis også i Tyskland eller Sverige

Samarbejdet internt i Byggeriets Arbejdsmiljøbus vil skulle videreudvikles på den platform, at alle konsulenter dels bærer hinandens erfaringer og budskaber ud til eksisterende og nye kunder, ligesom der også ligger en opgave i, og et ansvar for, selv at kunne se nye vinkler og betragtninger på de udfordringer som såvel bygherrer, rådgivere og udførende har på arbejdsmiljøområdet, og bringe dem ind i drøftelserne i de sammenhænge, hvor man mødes.

Biler, IT og telefoner:

Der er generelt tilfredshed med bilerne, som nu har kørt i godt et år. Vi har haft en del problemer med servicen fra ALD, ikke mindst support i forbindelse med Bluetooth-funktionen på bilerne.

Der er afsat midler til udskiftning af telefoner, computere, software eller printere i det omfang de slides op, tabs eller går i stykker på anden måde.

Besøgsregistreringssystemet Panda vil fortsætte uændret i 2017, men der skal ses på en ajourføring af systemet i 2017.

Intern kommunikation:

Kommunikationen mellem regionerne og hovedkontoret sikres ved at de ugentlige, interne nyhedsmails fungerer som ramme om alle informationer af fælles interesse. Akutte spørgsmål, som ikke kan afvente den ugentlige nyhedsmail, vil dog fortsat blive søgt besvaret gennem "alle-mails", hvor konklusionerne så kan samles op i nyhedsmailen eller på førstkommende konsulentmøde.

Regionsbesøg gennemføres i april, og samtidig gennemføres medarbejderudviklingssamtaler.

Arbejdsmiljø og internt samarbejde:

Byggeriets Arbejdsmiljøbus interne personalehåndbog og APV vil løbende blive justeret efter behov.

Byggeriets Arbejdsmiljøbus har en separat arbejdsmiljøorganisation og er ikke omfattet af Byggeriets Uddannelsers arbejdsmiljøorganisation. Det er aftalt ved den årlige arbejdsmiljødrøftelse (som fremover foregår i slutningen af februar), at det interne arbejdsmiljø drøftes løbende på to møder i arbejdsmiljøorganisationen og på mindst et årligt konsulentmøde med henblik på justering af APV-handlingsplanen.

Justering af arbejdsplanen

Styregruppen vil løbende være opmærksom på behovet for justering af arbejdsplanen fx som følge af ny lovgivning eller nye vejledninger om bygge- og anlægsbranchens arbejdsmiljø, teknologiske eller organisatoriske ændringer af arbejdsformerne i branchen eller andre forhold, der ændrer grundlaget for arbejdsplanen.

Minimum en gang om året er der en drøftelse med både Styregruppen og konsulenterne om, hvor indsatsen fra Byggeriets Arbejdsmiljøbus rækker længst.

Godkendt af Styregruppen for Byggeriets Arbejdsmiljøbus den 20. december 2016.